23 ՏԱՐԻ ԹԻՎ 6358 — 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1906 — ՈՒՐԲԱԹ — 5 ՉԻԼԴԱՏԷ 1324 — 21 Décembre 1906 — 23me année № 6358

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ„ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Գրշ.
ԴԱՒԱՌԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽԵՐԸ ՄԵՐ ՎԷՐԱՑ

20 հատ 1 դրուշոց փուլ
1 մեծ. ի հատուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درجه ده غلطه ده اره ولك غزته سی اداره خانه سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ
(ԳԼԽԱՒՈՐ(*) = Absence)

Բացակայութիւնը՝ Օրէնքի լեզուով, հիմնուլին տարբեր իմաստ մը ունի, գրական կամ ընթացիկ լեզուով ունեցած իմաստէն։

Ընթացիկ լեզուով բացակայութիւն կը նշանակէ ոչ-ներկայութիւն (նա մեկնումիէթ, non-présence)։ Սովորական խօսակցութեամբ բացակայ կը կոչենք այն որ որոշեալ տեղի մը մէջ որոշեալ տեղ մը ներկայ չէ. ինչպէս, դպրոցէն բացակայ, պաշտօնատունէն բացակայ, բնակատեղիէն բացակայ եւայլն։ Օրէնքի լեզուով բացակայութիւնը այս չէ. Օրէնքի լեզուով բացակայ կը կոչուի այն որ ոչ թէ միայն որոշեալ տեղ մը ներկայ չէ, այլ ո՛ւր գտնուելուն, ո՞ղջ թէ մեռած ըլլալու մասին բացարձակապէս ոչ է լուր, տեղեկութիւն չկայ։ Օրինակէս բացակայ (մէֆքուտ, absent) կը կոչուի ուրեմն այն՝ որ մէջտեղ չէ, անյայտացած է և որու ո՞ղջ կամ մեռած ըլլալը յայտնի չէ։

Շատ մը պարագաներ կրնան օրինական բացակայութեան պատճառներ դառնալ, ինչպէս, պատերազմ, նաւարկութիւն, երկրաշարժ, անձնասպանութիւն եւայլն, որոնց հետեւանքը անկարելի կ'ըլլայ ճշմարտէն գիտնալ մէկու մը մեռած կամ ողջ ըլլալը, կամ ո՛ւր գտնուիլը։

Անխնա է թէ բացակայութեան դէպքերը երթալով նուազելու վրայ են, հաղորդակցութեան միջոցներուն առատութեամբ և արագութեամբ, որով կարելի կ'ըլլայ ամէն կողմերէ շատ դիւրաւ և սուղ ժամանակի մէջ տեղեկութիւններ ստանալով, բացակային դեռ ողջ կամ մեռած ըլլալը իմանալ։ Բայց միշտ շահեկան է գիտնալ, թէ ի՞նչ պիտի ըլլան բացակայի մը ինչքերը, պարտքերը, պահանջքները, շահերը, ամուսինը, դաւակները եւայլն։

Երբ բացակայութիւն մը պատահի, բացակայութեան դադրելէն չան ունեցողներ կրնան դատաւորէն դիմելով՝ բացակայութեան վերջացած ըլլալու կամ չըլլալու մասին անոր որոշումը խնդրել։ Դատաւորը կը քննէ և որուած բացատրութիւններէն գոյացուցած համոզման համաձայն բացակայութիւնը վերջացած կը հռչակէ կամ ոչ. բացակայութիւնը վերջացած կը հռչակուի՝ բացակային մեռած կամ ողջ ըլլալուն հաստատմամբ. դատաւորը բացակայութիւնը չի կրնար այս կամ այն կերպով վերջացած հռչակել, ցորչափ առ այդ բացայայտ ու անժխտելի ապացոյցներ չունի ի ձեռին։ Երբ բացակային մեռած ըլլալը հաստատուի, այն ատեն անոր նկատմամբ կը կիրարկուին յետ մահուան տեղի ունեցող օրինական տրամադրութիւնները. այսպէս ժառանգութիւնը կը բացուի, կինը կրնայ վերամուսնանալ եւայլն։ Երբ ողջ ըլլալը հաստատուի՝ այն ատեն խնդիր չի մնար և բացակայութենէն առջի վիճակը կը շարունակուի։

Իսկ երբ կարելի չըլլայ ո՛չ ողջ, ո՛չ ալ մեռած ըլլալն հաստատել, այն ատեն բացական կարգ մը պարագաներու մէջ ողջ և ուրիշ կարգ մը պարագաներու մէջ ալ մեռած կը նկատուի։ Ողջ կը նկատուի այն ամէն պարագաներու մէջ ուր մեռած նկատուիլը իր արդէն ունեցած իրաւունքներուն համար վնասակար պիտի ըլլար. այսպէս, ամուսնութիւնը լուծուած, ժառանգութիւնը բացուած չեն նկատուիր, որով կինը չի կրնար վերստին ամուսնանալ, ժառանգորդները չեն կրնար ժառանգութեան տիրանալ։ Իսկ մեռեալ կը նկատուի այն ամէն պարագաներուն մէջ ուր արդէն ունեցած իրաւունք մը չի կորսնցներ և եթէ ողջ նկատուէր՝ ուրիշներ իրենց ունենալիք իրաւունքէն մասամբ կամ ամբողջապէս պիտի զրկուէին. այսպէս, երբ բացակայութեան միջոցին ժառանգութիւն մը իյնայ իրեն, այդ ժառանգութիւնը կը պահուի և բացական անոր տէր եղած չի նկատուիր, մինչեւ որ ողջ ըլլալը չապացուցուի. այս ապացոյցը տեղի չունեցած ատեն ժառանգութիւնը կը բաժնուի՝ ժառանգը ձգողին միւս ժառանգորդաց միջեւ։ և ո՛չ թէ բացակային ժառանգորդաց միջեւ։

Նոյնպէս, երբ բացակայութեան միջոցին կտակ մը ըլլայ ի նպաստ բացակային, այդ կտակը կը պահուի և եթէ ողջ ըլլալը չապացուցուի՝ կտակը կը յանձնուի կտակատարին կամ անոր ժառանգորդաց և ոչ թէ կտակընկալին ժառանգորդաց։ Այսպէս է նաեւ բացակայութեան միջոցին բացակային արուած նուէրներու մասին։ Այժմ քննենք թէ բացակային ողջ կամ մեռած ըլլալը անտարբեր մնացած միջոցին, անոր բացակայութեան ատեն ո՞վ պիտի յանձնէ անոր ինչքերը, ո՞վ պիտի պաշտպանէ անոր, ինչպէս և անկէ կախում ունեցողներուն շահերն ու իրաւունքները։

Դատաւորը այս մասէ մասնաւոր հոգաբարձու (գայեմ) մը կը կարգէ։ Այս հոգաբարձուն կրնայ բացակային ընտանիքէն կամ օտար անձ մը ըլլալ։ Եթէ հոգաբարձուին անարժան մէկն ըլլալը հաստատուի, դատաւորը կրնայ զայն պաշտօնանկ ընելով անոր տեղ ուրիշ մը նշանակել։

Դատաւորին կողմէ կարգուած հոգաբարձուն է որ այլ եւս մինչեւ բացակայութեան վերջանալը բացակային գործերը պիտի վարէ, իբր անոր փոխանորդը։ Բայց խոնեմութեան համար օրէնքը չէ ուզած հոգաբարձուին տալ բացակային բոլոր գործերը վարելու իրաւասութիւն, այնպէս որ, հոգաբարձուն կրնայ բացակային առնելիքները գանձել, տուները եւայլն վարձու տալ, վարձքերը ստանալ, հողերը հերկել, հունձքերը քաղել եւայլն, բայց չի կրնար անոր շարժուն կամ անշարժ ինչքերը ծախել, ցորչափ անոնք հինցած, գէշացած չեն և հաստատուած չէ թէ զանոնք չծախելը վնասակար պիտի ըլլայ բացակային համար։

Կրնայ պատահիլ որ բացական բացակայէլէ առաջ ընդհանուր կամ մասնաւոր փոխանորդ(*) մը կարգած ըլլայ. եթէ ընդհանուր փոխանորդ մը կարգած է, այլ եւս հոգաբարձուի պէտք չի մնար քանի որ ընդհանուր փոխանորդը պիտի պաշտպանէ բացակային բոլոր շահերն ու իրաւունքները։ Իսկ եթէ մասնաւոր փոխանորդ միայն կարգած է, այն ատեն խնամակալը անհրաժեշտ է և որու պաշտօնը պիտի ըլլայ մասնաւոր փոխանորդին յանձնուած գործերէն զատ, միւս բոլոր գործերով զբաղիլ։

Աւանդառուն (միւսթէվէլի, dépositaire) և գործի ընկերը (մուտարիպ, associé) ալ իբր մասնաւոր փոխանորդ կը նկատուին և մինչեւ որ անվստահելի ըլլալնին չապացուցուի, հոգաբարձուն չի կրնար անոնցմէ հաշիւ պահանջել։

Հոգաբարձուն կրնայ դատաւորին արտօնութեամբ բացակային նոյն իսկ հնութեան պատճառաւ ծախելու անմիջական պէտք չտեսնուած անշարժ կալուածներն ալ ծախելով, բացակային պարտքերը վճարել, եթէ անոր շարժուն հարստութիւնը չի բաւեր առ այդ։

Հոգաբարձուն պէտք աւանդած ատեն կրնայ դատաւորին գիտակցութեամբ՝ բացակային եկամուտէն անոր ընտանիքին (կնոջ, զաւակաց, ծնողաց, եղբայրներուն, քոյրերուն) ապրուստի թոշակ մը յատկացնել. եթէ բացական անչափահաս զաւակներ ունի, անոնց համար խնամակալ մը կը նշանակուի։

Աւելորդ է դիտել տալ, որ բացակայութեան այս վիճակը չի կրնար յանգնուն տեւել, և թէ հարկ անհրաժեշտ է վերջ մը տալ այն անստոյգ կացութեան ուր կը գտնուին բացակային ու անոր հետ առընչութիւն ունեցող բոլոր անձանց շահերն ու իրաւունքները։ Տեսանք արդէն որ բացակայութիւնը վերջ կը գտնէր ինքնին՝ բացակային ողջ կամ մեռած ըլլալուն բացարձակապէս ապացոյցով. բայց ի՞նչ պիտի պատահի եթէ այս ապացոյցը ընել կարելի չըլլայ. թոյլ պիտի տրուի՞ որ բացակայութեան այս տարտամ ու անորոշ վիճակը յանգնուն երկարի։

Օրէնսդիրը նկատելով որ մարդկային կեանքի միջին տեւողութիւնը 90 տարեկանը չանցներ, իրաւունք կուտայ դատաւորին՝ մեռեալ հռչակել բացական, եթէ անոր ծննդեան թուականէն մինչեւ վերջին օրը 90 տարի անցած է. սոյն պարագային բացական վճռով մեռեալ (հիւքմէն վէֆոթ) կը կոչուի։ 90 տարեկանը լրացուցած ըլլալուն համար բացական չի կրնար ինքնին մեռեալ նկատուիլ։ այս մասին դատաւորին վճիռը անհրաժեշտ է։

Բացառաբար կարգ մը պարագաներու մէջ ուր բացական մեռած ըլլալու մասին ուժգնագոյն հաւանականութիւններ կան, դատաւորը կրնայ մեռեալ հռչակել զայն առանց անոր 90 տարեկանը լրացնելուն սպասելու. ինչպէս, պատերազմի դաշտին վրայ կռուող զինուորին բացակայութեան, նաւարկութեան մասնաւոր ճամբորդի մը բացակայութեան եւայլն, պարագաներուն մէջ։

Երբ բացական երեւան ելլէ, այն ատեն ինք՝ իր գործոց գլուխը անցնելով նորէն, հոգաբարձուին պաշտօնը կը դադրի և հոգաբարձուն պարտական կ'ըլլայ հոգաբարձութեան հաշիւը տալ նախկին բացակային։ Նոյնպէս անչափահաս զաւակաց խնամակալը կը դադրի պաշտօնէ։ Եթէ իր սեփական ինչքերը բացակայութեան միջոցին զբաւուած ըլլան, այդ ինչքերը եւս կը պահանջէ դրաւողներէն՝ վնասուց հատուցումով մէկտեղ։ Նոյնպէս եթէ ժառանգորդները, մասնաւոր յայտարարութենէն առաջ, բացակային ժառանգութիւնը բաժնեն մէջերնին, իւրաքանչիւրը պարտական կ'ըլլայ ստացած ինչքը դարձնել նախկին բացակային, ինչքին իր կողմէ ստացուած միջոցին ունեցած վիճակով. այսպէս, եթէ 500 ոսկինոց տուն մը էր ստացածնին որ այսօր 300 ոսկի կ'արժէ, զայն իր ներկայ վիճակին մէջ պիտի դարձնեն և ոչ թէ նախկին 500 ոսկինոց վիճակին վերածելով։ Նոյնպէս բացակային միջոցին իրեն ժառանգ ինկած ինչքերը կը ստանայ անոնցմէ որոնք իրեն տեղ ժառանգած են այդ ինչքերը, բայց ոչ ժառանգուած ժամանակ ունեցած վիճակնուն մէջ, այլ իրենց ներկայ վիճակին մէջ։ Նոյնը պէտք է հասկնալ նաեւ կտակի և նուէրի մասին։ Իսկ այսպէս սխալմամբ արուած մահուան վճիռէն վերջ կնոջ կնքած նոր ամուսնութիւնը չեղեալ կը նկատուի։

Բոլոր այս արամադրութիւնները կիրարկելի են նաեւ երբ դատաւորը բացակային 90 տարեկանը լրացուցած ըլլալուն համար մեռեալ հռչակէր է զայն, բայց բացական մեռած չըլլալով՝ մէջտեղ է ելեր։

ԱՐՄԵՆԱԿ ԻՆՃԻՒԵԱՆ
(Փաստաբան)

(*) Շերիաթ։

(*) Ընդհանուր և մասնաւոր փոխանորդութեան մասին տես Արեւելք, թիւ 6350։

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱՃԻՆ

Ինչ զարմանալի են սա գիտուններ։

Թէ ինչու համար կինոերը աւելի գեղեցիկ են այրերէն։ Անգլիացի բժիշկ մը 1600 զանազան ցեղերու պատկանող կիներու վրայ երած ուսումնասիրութիւնէն ու երկար խուզարկութիւններէն վերջ, յանգեր է սա եզրակացութեան թէ կիները անոր համար գեղեցիկ են վասնզի իրենց դիրքին բերմամբ, լուրջ զբաղում մը չունին, յոգնեցուցիչ, ամանկ ծայր ատիճան մասնայն յոգնութիւններով, ուսումնասիրութիւններով չեն պարապիր և յարգելի բժիշկը իր այս եզրակացութեան ա՛ր ապահեան ստոյգ ըլլալը ապացուցանելու համար խիստ յատկանշական օրինակ մը մէջ կը բերէ։

Հնդկաստանի մէջ կայ Զաւօ (Zavo) կոչուած ցեղ մը, ուր կիներն է եղեր որ սիրային յայտարարութիւն կ'ընէ այր մարդուն. հանրային գործերով ալ կը զբաղին եղեր կիները, ինչպէս նաեւ տան պահոցը, ծախքը եւայլն իրենք կը հոգան, մինչդեռ երիկ մարդը ուրիշ բան չունի ընելիք, բայց եթէ տունը հանել և առանին խիստ թեթեւ գործերով զբաղիլ։

Զաւօ ցեղին երիկ մարդիկը գեղեցիկ, իսկ կիները ագեղ են եղեր։

* * * Թուագէտ գիտուն մը համբերութիւնը ունեցեր է հաշուելու թէ թատրական հրեայ Իզաագ Լագաէմի արդի հարստութիւնը ինչ պիտի ըլլար՝ եթէ ինքը որ, ի՛նչ ալ ըլլար, անպատճառ զրպանը 5 սու կ'ունենար, այդ 5 սուէն մաս մը տակոսի դրած ըլլար։ Եթէ Քրիստոսէ վերջ 1 թուականին հռչակաւոր Հրեան երկու սու տակոսի դրած ըլլար 5%ով, 100 տարի վերջ 12 ֆրանքի գումար մը պիտի ունենար, 200 թուականին՝ 2000 ֆրանք, իսկ 400 թուականին 31½ միլիոն ֆրանքի տէր պիտի ըլլար... և վերջապէս 1905 թուականին իր հարստութիւնը պիտի հասնէր սա անհաւատալի գումարին՝

384,030,000 000,000,000,000,000,000,000,000,000

Հաճեցէք հետեւիլ Պ. Իզաագի օրինակին. երկու սու տակոսի դրէք և... սպասեցէք։

* * * Նշանաւոր խստակիները դիտնք թէ ո՛ր աստիճան օգտակար բաժին մը ունին վաճառականութեան մէջ, փութանք խոստովանիլ թէ ո՛չ նուազ ապաշնչութեան հրաշակերտներ ալ կան անոնց մէջ, որոնք չատ անգամ առաջ կուգան անոնց իրարու հետ ունեցած խիստ մօտաւորութենէ։ Բարիզի մէջ փողոցին մէջ սա երկու նշանաւոր խստակիները կախուած են քով քովի.

1. Առաջնակարգ հիւանդապահուհի
2. Երկու ժամուան մէջ մահ!

Հիւանդապահուհիներ որոնք երկու ժամուան մէջ մահ կը պատճառեն. սա երկու նշանաւոր խստակիներուն յաջորդաբար ընթերցումը մարդուն խելքին կը բերէ։

Եկէք տեսէք որ խնդիրը բոլորովին տարբեր է. առաջին նշանաւոր խստակը կը վերաբերի հիւանդապահուհիներու գործակցութեան մը, իսկ երկրորդը... միջատապան փոշի ծախող պարոնի մը։

* * * Բարիզի մէջ մարդիկ կան որոնք առաջուց, տակաւին չմեռած, իրենց մարմինը կը ծախեն բժշկական կառաւին, կ'երեւայ թէ ճիշդ այնպէս ինչպէս հին ատենները հոգին սատանային կը ծախէին։

Բժշկական Ակադեմիայեն կ'առաջարկուի գլուխ մը, որպէս զի գնէ իրենց մարմինը, որուն վրայ անհրաժեշտ պայման է որ ո և է անմոռնութիւն, տարօրինակութիւն գտնուի։

1893ին, գործէ քաշուած գործաւոր մը, որուն՝ բժիշկը ըսած էր թէ իր հիւանդութիւնը բոլորովին տարօրինակ, մասնաւոր պարագայ մը կը ներկայացնէ բժշկութեան համար, փափաք կը յայտնէ որպէս զի իր մարմինը, յետ մահուան, բժշկական վարժարանին մնայ, ու իր այս բաղձանքը հետեւեալ տողերով կը վերջացնէ.

«Կը զգամ թէ իմ օրերս վերջանալու «վրայ են, ուստի կը փութամ ներկայիս «փմայնել պատանի ժողովիդ թէ, «մարմինս ձեզ կը նուիրեմ, յոգուտ գա«ւակաց և յօգուտ գիտութեան։»

Ուրիշ ոչ նուազ տարօրինակ առաջարկ մը սապէս կը վերջանայ.—«Պասիս ունիմ պատուական Ակադեմիայիդ յարգելի անդամոց իմացնել թէ ես հրաշալի յիշողութեան տէր մէկն եմ։ Շատ մեծ իրաւունքով է որ կը համարձակիմ ձեր խնամարհ ծառային ուղղելը նամանցնելու bottinի մը ուր, կարգով գրուած են պատմական 500,000 թուականներ. ասկէ զատ, օրինագիրքը գոց գիտեմ։ Կը վստահեցնեմ ձեզ թէ գրաւի կրնամ մանել այն պարագային ուր փաստաբանը կամ նոտարը ինձմէ ուզէ օրինագրքին այն յօդուածը որ ուղղակի առնչութիւն ունենայ ինձի ներկայացուցած խնդրոյն հետ։ Ո և է ուսում չեմ առած, քանզի մանկութենս հողագործ մը էի, անենադոյն գաղափարը անգամ չունէի թէ ի՞նչ է բայ մը, բայ է սիրել բայէն և ան ալ դժբաղդաբար քիթս բերան կը դարձնէի։ Ա՜հ, զարչելի սատանան եթէ առիթ տուած ըլլար ուսում առնելու, գիտութեան հետեւելու, ա՜խ, ե՛ս գիտեմ թէ ի՞նչ պիտի ըլլայի. Դիւ՜ւիթ մը, ճշմարի՛տ Դիւ՜ւիթ մը։ Իրաց սա վիճակին մէջ, գլուխս պատուական ժողովրդիդ կը յանձնարարեմ. գնելու տրամադիր եմ»։

Թ. Ա.ԲՇԱԼԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՀԻՒԾԱՆՑԻ ԿԱՆԽԱՀԱՍ ՆՇԱՆՆԵՐԸ

Նախկին յօդուածներէս մէկին մէջ թոքախտի բազմանալու պատճառներուն վրայ գրած ըլլալով, այս անգամ այդ կէտերուն անդրադառնալ չեմ ուզեր, այլ միայն անոր կանխահաս ախտանիշերովը պիտի բաւականանամ։

Անարիւնութիւնը՝ առաջին նշաններէն մէկն է. հիւանդը չատ չուտ կը դեղնի և հողի գոյն կ'առնէ. ամենափոքր ջանք մը՝ սրտի ճնշում և բաբախում առաջ կը բերէ, այս վերջինը չատ անգամ ալ չընչահղձի գեղեներուն բորբոքումին մէկ արդիւնքն է։ Անարիւնութիւնը՝ արեան կարմիր գնդիկներուն և հիմոկլոպինին նուազելէն է, որուն պատճառն ալ հիւծախտի միքրոպին մարմնոյն մէջ արտադրած թոյներն են։ Նիհարացումն ալ կարեւոր տեղ մը կը բռնէ. ամէն պատանի որ, կարճ ժամանակի մը մէջ, չատ նիհարցած է տենդ ունենալով, և որ չաքարախտ զերծ է, կասկածելի է որ հիւծախտ ունենայ։ Երրորդ ախտանիշ մըն ալ, ոչ նուազ կարեւոր միւսներէն, տենդն է. ահա նշան մը զոր յաճախ դիմ-ծութեանցդ վարժուած եմ, և թէ առանց քեզի, առանց քու դրամիդ, կեանքն անտանելի պիտի թուէր ինծի։

—Մեզ մեղադրելիք բան մը չունիս... Մեր մեկնումը ցաւ պիտի պատճառէ քեզի, բայց ատոր պատճառը մենք ենք միթէ։

—Այսպէս, որոշումդ անդառնալի է միթէ, հարցուց կոմսը ախուր և համակերպած երեւոյթով մը։

Նաթալի վախցաւ որ չատ հեռուները դացած էր։

—Կենդ անտեսեց քեզի հանդէպ ուներնցած դորովս... Մեր միջեւ պատանաձէն ի վեր, դուն ալ պիտի արհամարհես զիս, եթէ հոս մնամ...։

—Ո՛չ... այն ատեն պիտի ըսեմ որ քու դորովդ աւելի զօրաւոր եղած է քան իրաւացի քինախնդրութիւնդ, թէ կարեւորութիւն չես ընծայած քեզի ուղղուած դառն խօսքերուն։ Այն ատեն աւելի մեծացած պիտի նկատեմ քեզ...

—Հիւսէ՛ր, իրա՞ւ։ կ'ըսէք։

—Կ'երդնո՛ւմ։

Նաթալի տարտամ վիճակի մը մատնուած էր։ Կոմսը երկչոտութեամբ կը դիտէր քոյրը։

—Կը թախանձեմ, մի՛ երթար... առանձին մի՛ ձգեր զիս. եթէ ոչ պիտի խենթենամ կամ պիտի մեռնիմ... չատ դժբախտ եմ։

—Եթէ երբեք խնդիրը իմ վրաս դառնար, թերեւս մոռնայի ինծի ուղղուած նախատինքը... բայց իմ զաւակներս ալ կան... Այրերը կիներէ աւելի հպարտ ու գոռոզ են...

Կոմսը մօտեցաւ Լօրանի ու Միշէլի և ձեռքերը երկարելով անոնց, ըսաւ.

—Հօր մը պէս վարուեցայ անոնց հետ... հիմա հայր մըն է որ կը խնդրէ մոռնալ եղած նախատինքները...

Աղդ տեսարանին բոլոր մանրամասնութիւնները անչուշտ կանխատեսած էին Նաթալիի կողմէ, որովհետեւ Միշէլ ու Լօրան տարտամ ընթացք մը բռնեցին և իրենց նայուածքը մօրերնուն վրայ յառած, խորհուրդ կը հարցնէին։

Աչքերը խոնարհեցնելով, Նաթալի մըրմնջեց.

—Անոնց կիրպարանքէն կը հասկնամ թէ եղած նախատինքը մոռցնող բան մը կը խնդրեն։

Կոմսը հնչեցուց զանգակը։ Ծառայ մը ներս մտաւ։

—Տիկնէն խնդրեցէք որ իմ սենեակս գայ, ըսաւ կոմսը։

Երկու եղբայրները անողոք մնացին։ Բայց Նաթալի չկրցաւ զսպել արագ չաքժուձեւ մը յաղթական ուրախութեան և նախանձի։ Կոմսուհին նուաստացումի չպիտի ենթարկուէր քիչ մը յետոյ։ Իր վրէժը առած չպիտի ըլլար Նաթալի...

Սիւզան ներս մտաւ։

Մեկնումի պատրաստութիւնները իսկացած էր։

(Շարունակելի)

ԾԷՐԼ ՍԱՆՈ

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՒ ՄԸ
ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ
ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

Դ.

ԳՐԵԹԷ ԵՐԶԱՆԻԿ...

Երբ կոմսը խմացաւ, մեծ զայրոյթով վռնտեց կինը։

—Չեմ ուզեր որ քովս գտնուիք... Ա՜հ գեղեցիկ էք դուք, միշտ գեղեցիկ, և ձեր հրապուրանքին ու գեղեցկութեան շնորհիւ, կը յուսաք իմ տկարութենս և սիրոյս վրայ ազդել, ձեր անհաւատարմութեան ոճիրը մոռցնել տալու համար ինծի։

Այնուհետեւ ամէն իրիկուն իր սենեակէն դուրս կ'ելլէր մեղմօրէն և կ'երթար ականջ կը դնէր ամուսնոյն դրան, ապահով ըլլալու համար թէ կը հանգչէր ան։ Եւ երբ կոմսին աղաղակներն ու հեծկլտուքները լսէր, Նաթալիի իսկոյն կուտար, որուն ներկայութիւնը կը հանդարտեցնէր հիւանդը։

Նաթալի ալ եւս չէր բաժնուեր եղբօրմէն։

Այսպէս Նաթալի իր եղբօր քով դրաւեց Սիւզանի տեղը... անդրաժեշտ ընծայեց ինքզինքը և ճշմարիտ սիրուհի մը դարձաւ իրաց յամր ու անդիմադրելի ուժով... Երբ Նաթալի բացակայէր, կոմսը մտահոգութեան կը մատնուէր, ամէն կողմ կը փնտռէր քոյրը, ջղագրգիռ կը դառնար տղու մը պէս։ Երբ դուրս ելլէր կոմսը, կա՛մ Նաթալի կ'ընկերակցէր անոր, և կամ իր տղոցմէն մէկը։ Բայց Սիւզան երբեք չէր ընկերակցեր ամուսնոյն։ Կոմսը ո և է գործի չէր խառնուեր ալ եւս, մինչ առաջ գոհունակութեամբ կը կառավարէր իր հողային ընդարձակ ու հարուստ կալուածը, առանց խորհուրդ հարցնելու Նաթալիի։ Տակաւին իր ընչաքաղց մտաներով շշուփեց այդ հարստութիւնը, որուն կը ցանկար անցագրէն։ Այդ հարստութիւնը կը շահագործէր, կը չափէր ու կը հաշուէր, ըսելով. «Ատեն մըն ալ հանդչէ՛ ու ինծի տպատէ։» Առանցան և պայծառ իմացականութեամբ մը օժտուած, Նաթալի ամենափոքր մանրամասնութիւններն իսկ աչքէ չէր վրիպեցներ. քիչ ատենէն իւրաքանչիւր անտառի, մարգագետնի, հողի կտորի, գործարանի, ջղաղցքի արժէքը հասկցաւ։

Ցաղորդ օրը այն իրիկուան, երբ Սիւզան իր ներքոյ նկատմամբ ունեցած արհամարհանքն ու թաքուն տենչութիւնը պոռթկացած էր, Նաթալի ամբողջ օրը դուրս չելաւ իր սենեակէն։ Միշէլ ու Լօրան եւս հետեւեցան իրենց մօրը օրինակին, անչուշտ կարդախօսի մը համաձայն։

Ցեռոյ կոմսը տեսաւ որ մեկնումի պատրաստութիւններ կը տեսնուէին։

Նաթալի եղբօրը սենեակէն նեղս մտաւ ախուր և ծանրախոհ դէմքով մը։ Երկու զաւակներն ալ միասին կը գտնուէին։

—Եղբա՛յր, Սիւզանի ու մեր միջեւ պատահած միջադէպէն յետոյ, որոնց չուզեցինք պատասխանել քու ներկայութեանդ, մեզի կը մնայ ընել միակ բան մը, այն է հեռանալ Ռուսաւոմնթէն, հաւատալ մեր դդացած ցաւին՝ քենէ բաժնուելուս համար...

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզես, Նաթալի։ Ձիս կը ձգես կ'երթա՞ս։ Ձե՞ս խորհիր երածիդ վրայ։

—Աւա՜ղ, այնքան լաւ կը խորհիմ որ մեկնումի բոլոր պատրաստութիւնները կատարած ենք... հոսկէ պիտի մեկնինք, ցաւելով որ մեր կեանքին մնացեալ մասը չպիտի կրնանք յատկացնել քու երջանկութիւնդ։ Բայց անհուն երախտապարտութիւն պիտի զգանք միշտ, երբ բարիքներուդ համար։ Միշտ պիտի յիշեմ դորովդ և Լօրան ու Միշէլ չպիտի մոռնան որ իրենց ստացած բարեմասնութեան և կրթութեան դաստիարակութիւնը, որով պիտի կրնան կեանքի պայքարը մղելու, եղբայր, քեզի՛ միայն կը պարտին... բայց ես քոյրդ եմ, արենակից, չատ հարգտ ընտանիքի մը շառաւիղ։ հետեւապէս չեմ կրնար հանդուրժել որ անարդանքի պէս երեսիս տան ստացած բարիքներուս ողորմութիւնը... Աղքատ ենք և աղքատ պիտի մնանք... Զաւակներս երկրագործութիւն պիտի ընեն ի հարկին և ես ալ կար պիտի կարեմ... Իրար պիտի սիրենք... Մեր բաժանումը անչուշտ այս դժնեայն մէջ առաջ պիտի բերէ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն։

Կոմսը, որ ինաւ չէր սպասեր այդ խօսքերուն, չուարած ու ընկճուած երեւոյթ մը ունէր։

—Նաթալի՛, չեմհաւատար խօսքիդ... Անկարելի բան է... կ'ուզես փորձել քեզի նկատմամբ ունեցած գորովս և անդութ խաղ մը ընել։

—Ո՛չ, եղբայրս... եթէ չմեկնինք դղեակէն, ի վերջոյ դուն ալ պիտի սկսես անարգել զիս... Աւելի լաւ կ'ըլլայ որ մեկնինք ասկէ, որովհետեւ մեր երեսին արուած բարիքները ապերախտութեան պիտի փոխուին...

—Կ'աղաչեմ, քինախնդրութեան և զայրոյթի զդացումին մի՛ անսար։ Ձե՞ս խորհիր որ քու խնամքներուդ ու հոգածութեանցդ վարժուած եմ, և թէ առանց քեզի, առանց քու դորովիդ, կեանքն անտանելի պիտի թուէր ինծի։

—Մեր մեղադրելիք բան մը չունիս... Մեր մեկնումը ցաւ պիտի պատճառէ քեզի, բայց ատոր պատճառը մենք ենք միթէ։

—Այսպէս, որոշումդ անդառնալի է միթէ, հարցուց կոմսը ախուր և համակերպած երեւոյթով մը։

Նաթալի վախցաւ որ չատ հեռուները դացած էր։

—Կենդ անտեսեց քեզի հանդէպ ուներնցած դորովս... Մեր միջեւ պատանաձէն ի վեր, դուն ալ պիտի արհամարհես զիս, եթէ հոս մնամ...։

—Ո՛չ... այն ատեն պիտի ըսեմ որ քու դորովդ աւելի զօրաւոր եղած է քան իրաւացի քինախնդրութիւնդ, թէ կարեւորութիւն չես ընծայած քեզի ուղղուած դառն խօսքերուն։ Այն ատեն աւելի մեծացած պիտի նկատեմ քեզ...

—Հիւսէ՛ր, իրա՞ւ։ կ'ըսէք։

—Կ'երդնո՛ւմ։

Նաթալի տարտամ վիճակի մը մատնուած էր։ Կոմսը երկչոտութեամբ կը դիտէր քոյրը։

—Կը թախանձեմ, մի՛ երթար... առանձին մի՛ ձգեր զիս. եթէ ոչ պիտի խենթենամ կամ պիտի մեռնիմ... չատ դժբախտ եմ։

—Եթէ երբեք խնդիրը իմ վրաս դառնար, թերեւս մոռնայի ինծի ուղղուած նախատինքը... բայց իմ զաւակներս ալ կան... Այրերը կիներէ աւելի հպարտ ու գոռոզ են...

Կոմսը մօտեցաւ Լօրանի ու Միշէլի և ձեռքերը երկարելով անոնց, ըսաւ.

—Հօր մը պէս վարուեցայ անոնց հետ... հիմա հայր մըն է որ կը խնդրէ մոռնալ եղած նախատինքները...

Աղդ տեսարանին բոլոր մանրամասնութիւնները անչուշտ կանխատեսած էին Նաթալիի կողմէ, որովհետեւ Միշէլ ու Լօրան տարտամ ընթացք մը բռնեցին և իրենց նայուածքը մօրերնուն վրայ յառած, խորհուրդ կը հարցնէին։

Աչքերը խոնարհեցնելով, Նաթալի մըրմնջեց.

—Անոնց կիրպարանքէն կը հասկնամ թէ եղած նախատինքը մոռցնող բան մը կը խնդրեն։

Կոմսը հնչեցուց զանգակը։ Ծառայ մը ներս մտաւ։

—Տիկնէն խնդրեցէք որ իմ սենեակս գայ, ըսաւ կոմսը։

Երկու եղբայրները անողոք մնացին։ Բայց Նաթալի չկրցաւ զսպել արագ չաքժուձեւ մը յաղթական ուրախութեան և նախանձի։ Կոմսուհին նուաստացումի չպիտի ենթարկուէր քիչ մը յետոյ։ Իր վրէժը առած չպիտի ըլլար Նաթալի...

Սիւզան ներս մտաւ։

Մեկնումի պատրաստութիւնները իսկացած էր։

(Շարունակելի)

ՀՈՒՇՈՏԵՂԻՆ

Ամսոյս 6-ին Ալեքսանդրապոլի գաւառի Ղարաքիլիսայի գիւղերուն մէջ մեռաւ Գրիգոր Ղազարեանը։ Ան ծնած է 1840 թուականին։ Ան ունեցեր է 5 զաւակներ։ Ան ամուսնացեր է 1860 թուականին։ Ան ունեցեր է 46 թոռներ։ Ան ունեցեր է 12 հարսներ։ Ան ունեցեր է 3 աղջիկներ։ Ան ունեցեր է 3 հարսներ։ Ան ունեցեր է 1 թոռնուհի։ Ան ունեցեր է 1 հարս

* Կիրակնօրեայ լսարանին վերաբա-
** ցումը կը կատարենք վաղը, — 26 նոյ. — կրթասէրներուն և կրօնասէրներուն բաղձանքին համաձայն։ Շնորհիւ Կայս. բարձրագոյն Կառավարութեան հովանաւորութեան՝ եօթը տարիէ ի վեր անխափան կը շարունակենք այս օգտաշատ ձեռնարկը, վառ պահելու համար կրօնական զգացումը մեր համայնքի սրտին մէջ, հակազդելով միւնոյն ատեն բաղձքամոլիա ձգտումներու և ուսելի՛ խորտկելով մայրենի Եկեղեցւոյ նկատմամբ տածուած յարգանքին արմատները՝ անոր հարազատ զաւակներու սրտին մէջ։

* Այս տարի Եւդոկիա զաւրի մնաց իր սիրեցեալ Առաջնորդ Ս. Հօր պարբերական այցելութենէն. սակայն ծերունազարդ Տ. Գէորգ Սրբազան չի դադրիր հեռուէն ալ իր օրհնութիւններն ու հոգածութիւնը տարածելէ մեր վրայ՝ պատեհ առիթներով։

* Աբեւելքի ստացած վարչական և խմբագրական կազմակերպութիւնը համակիր ընդունելութեամբ մը ողջունուեցաւ քաղաքիս մէջ՝ ընթերցասէրներու առատ հոսանք մը դայլայելով դէպի՝ այդ վաղածանօթ ու պատուական օրաթերթը։

Գաւառացի ծանօթ գրագէտ Գեղամ Է.Գ. Տէր-Կարապետեան առաջարկած էր Ս. Պարտիարքին՝ գնել Մուշի մէջ գրաշուող ձեռագիր «Աստուածաշունչ» մը (գործ ԺԳ. դարու), որուն մէջ Աբրամի վանքի մասին յիշատակարան մը կայ։ Պատրիարքարանին յանձնարարուեցաւ Գեղամ Է.Գ.ի՝ գնել այդ «Աստուածաշունչ»ը և ղրկել Պոլիս։

—Սահմանիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը թէեւ հրաժարական տուած էր, սակայն Պատրիարքարանի կողմէ յանձնարարուեցաւ, յիշեալ Խորհուրդի անդամներուն որ ժամանակ մը եւս շարունակեն իրենց պաշտօնը, մինչեւ որ աւարտին եկեղեցւոյ շրջափակին շինութիւնները։

—Սուրհանդակ օրաթերթը իր այսօրուան թրմիկի թաժինին մէջ, խօսելով ամուսնական-ընտանեկան վէճի մը վրայ, որ քնաւ հանրային հանգամանք չունի, կը հաղորդէ կարգ մը մանրամասնութիւններ որոնք գլխովին հակառակ են իրականութեան։ Իրաւ է որ Օմպրէլաձեան էֆ. կը ներկայանայ Գուրուչէշմէի Թաղ. Խորհուրդին (Սուրհանդակի խմբագրութիւնը դիտնալու էր որ Արնաւուտլուղի մէջ ո՛չ եկեղեցի ունինք և հետեւաբար ոչ ալ Թաղական) իր ամուսնական արկածին առթիւ. բայց բոլորովին սխալ է թէ ծեծ կ'ուտէ Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն որոնք, ընդհակառակը, քաղաքավարութեամբ ընդունած էին զինքը. բայց տեսնելով որ ուրիշ անհատի մը հետ, որ դիպուածով հոն կը գտնուէր, վէճի կը բռնուի Օմպրէլաձեան էֆ., կը հրաւիրին որ դուրս ելլեն։ Թաղ. Խորհրդարանէն դուրս տեղի ունեցած է ծեծկուռքը, որուն մէջ կարեւոր բաժին մը ունեցած է նոյն ինքն Օմպրէլաձեան էֆ., իր բարկութեանը միջոցին Խորհրդարանի ապակին ալ կոտրելով ու պտնականոց տարուելով ուր պէտք եղած յանդիմանութիւնը կրեց։

—Պէյօղլի Թաղ. Խորհուրդը արաւնութիւն խնդրեր է Պատրիարքարանէն՝ եկեղեցւոյ պարտէզին մէջ գտնուող Թաղ. Խորհրդարանի չէնքին վրայ յարի մը աւելցնելով դպրոցի վերածել։

—Ս. Պարտիարքը քանի մը տարիէ հետէ ձեռնարկած է հաւաքածոյ մը կազմելու բոլոր հայ եպիսկոպոսներու լուսանկարներէն որոնք կը զարդարեն իր աշխատութեան խուցին պատերը։ Այս անգամ, Շամախիի Առաջնորդ Տ. Անանիա արքեպիսկ. եւս, իրեն եղած դիմումին վրայ, փութացած է ղրկել իր լուսանկարը Ս. Պատրիարք Հօր։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ կիրակի Հասատութեան Ս. Փրկչեան եկեղեցւոյ օծման և յարկաբաժիններու բացման օրը հեռաւոր նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։ Յակոբ էֆ. Խաչեան 540, Գարեգին էֆ. Մոլտուագ 216, Տօքթ. Միհրան էֆ. Զարդարեան 108, Տօքթ. Մագսուտ էֆ. Շեղպէթեան 40 դրուշ։

* Հանգուցեալ Օր. Եղսա Յ. Դա-
** ղանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 դրուշ նուիրած են Հիւանդանոցիս Մ. Սոսեան աղա Մ. Մուղալեան և Որդիք ի Սամսուն։

(Հոգաբարձութիւն)

ՄԵՐ ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք մեր գաւառային այն պատ. բաժանորդներէն ու գործակալներէն որոնք՝ հակառակ իրենց խոստման՝ պակասին չղրկեցին մեզ իրենց բաժանորդագիները ու չկարդացին գործակալական առեւտր հաշիւնին, որ այլեւս չյապաղցնին։ Կը յուսանք թէ մեր այս հրաւէրը բաւական կ'ըլլայ որ փութացընեն, առանց դմեզ հարիւրելու՝ թերթերու առաքումը ընդհատելու մոռ ազդարարութիւն ուղղել իւրաքանչիւրին։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն դեկ. 19)

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Պ. ԹԻԴԳՈՆԻՆ ՃԱՌԸ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

ՀՌՈՄ, 18 դեկտ.—Խորհրդարանի այսօրուան նիստին կը սպասուէր մեծ հետաքրքրութեամբ և սրտի ամրողջութեամբ լեցուած էր, որովհետեւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիդգոնի պիտի խօսէր սպասուած իր քաղաքական ճառը։ Ունկընդիրներուն տեղը բոլորովին լեցուած էր։ Հռոմի ֆրանսական դեսպան Պ. Պաուէռ նամանակս ներկայ էր դիւանագէտներու օթեակին մէջ, որուն ալ կողմը նստած էր աւարտեհանդարական դեսպան կոմս Լիւցով։

Առաջին անգամ բեմ եկաւ Պարզելայ երեսփոխանը և սկսաւ կրկնել իր այն հին ցանկերգը թէ Աւստրաւհանգարիոյ և Իտալիոյ մէջ չի կրնար բարեկամութիւն մը գոյութիւն ունենալ։ Մէկ ժամէ աւելի խօսեցաւ երեսփոխանը, պաշպանելու համար իր տեսակէտը, և ամէն կողմէ ջնայց փոստեր մէջ ընելու։ Այդ միջոցին Խորհրդարանին սրահէն ներս մտաւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիդգոնի, որ ժեղոյն ու յոգնած երեւոյթ մը ունէր, սակայն ամէն անոնց համար, որոնք զինքը կը բարեւէին, սրտագին ձեռքի սեղմում մը և հաճելի խօսք մը ունէր։

Ժամը 4.30ին արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիդգոնի խօսք առնելով ըսաւ.—«Արտաքին գործոց եւմասոյցին վերջին վիճաբանութիւններէն ի վեր իրարու յաջորդող նախարարական երկու տագնապներուն հակառակ, Իտալիոյ քաղաքականութիւնը իր գլխաւոր գիծերուն մէջ միւնոյն ուղղութեան հետեւած է, ինչպէս որ էր երկու տարի առաջ իր պաշտօնավարութեան ատեն. և սորը պատճառն այն է թէ Իտալիոյ հետ գործ ունեցողները ապահով են թէ կրնան վստահիլ մեր արտաքին քաղաքականութեան անփոփոխ տեւականութեան վրայ, որ նախարարական փոփոխութիւններէ չաղդուիր բնաւ։ Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը Խորհրդարանի և ամբողջ Իտալիոյ մեծամասնութեան կամքին ու փափաքին համաձայն ուղղութեան մէջ կը գտնուի և անփոփոխ պիտի մնայ այդպէս և ինքն ալ, իր մասին, միշտ կը փափագի անփոփոխ պահել զայն առանց կարեւորութիւն տալու օրուան վէճերուն և լրագրոյց պոռչբանքերուն։ Հետեւապէս այսօրուան ընկիրս նորութիւն մը չունի իր մէջ։ Իսկ միջազգային կացութեան գալով, նախ կ'ուզեմ խօսիլ Երբեակ Զինակցութեան վրայ, և ուրախ եմ որ Պիւլով իշխանին և Պարոն Էրէնթալի բրած յայտարարութիւններէն եռքը կը վճռակի ենք խօսիլ այդ մասին, և անկեղծօրէն կրնալ գանգ։ Երբեակ Զինակցութիւնը սակէ եռքն ալ պիտի ըլլայ մեր քաղաքականութեան հիմը. մենք հաւատարիմ պիտի մնանք անոր։ Իցիւ թէ այս յայտարարութիւնս բաւական ըլլար տարհամոզիլ զանոնք որ մերթ ընդ մերթ Երբեակին տակ բացուս հաստատել կը կարծեն։ Բաւեցաւ Երբեակը թէ փոխուած է, որովհետեւ խաղաղական հանգամանք մը առած է. կը փափաքիմ ըսել թէ Երբեակը միշտ այդպէս է, զի անիկա ապահով երաշխաւորութիւն մըն է խաղաղութեան, և ամենաւելն արդէն չէ եղած թէ՛ Երբեակին պատկանող և թէ անոր չպատկանող տէրութեանց մէջեւ բարեկամական յարաբերութեանց։ Ժէ. դարուն մէջ ալ ուրիշ Երբեակ Զինակցութիւն մըն էր որ խաղաղութիւն բերաւ Եւրոպայի։ Մաքօլէյ իր մէկ երկասիրութեան մէջ շատ կը գովէ զայն որ ընդհանուր խաղաղութիւն բերաւ աշխարհի։ ուրիշ բազմաթիւ մասնագիտներ ալ նոյն գովեստը բրած են այդ Երբեակին. ես ալ Մաքօլէյի պէս կը ներբողեմ այժմու Երբեակը որ երկրամասայ խաղաղութիւն մը տուաւ Եւրոպայի։ Այդ Երբեակին էր որ անկախ քաղաքականութիւն մը վարելու կարող բրաւ զմեզ։ Երբեակին էր որ զերծ պահեց զմեզ այն դառն յուսախաբութիւններէն որոնց ենթարկուած են շատ ազգեր, ինչպէս նաեւ իտալական ազգը, կղզիացեալ ժամանակներու մէջ։ Ըսողներ ալ կան թէ մենք մեր մէջ երկու զինակիցներուն հանդէպ երկրորդական դիրք մը ունինք. սխալ է այդ. ընդհակառակը Երբեակը ամենայն դիրք մը ընծայած է Իտալիոյ որ կրնայ անկախ քաղաքականութեան մը հետեւիլ։ Իրրեւ արտաքին գործոց նախարար, ես ամենայ պաշտօնավարութեանս մէջ աւելի զգրացած եմ այս համոզմանս մէջ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

«Ըսողներ եղան թէ Գերմանիա գաղտնապէս կը վնասէ մեր արժանապատուութեան և մեր շահերուն. այդ մասին բաւածուած ամէն զրոյցները բացարձակապէս սխալ են։ Իշխան Պիւլով իր ճառին մէջ ալ հաստատեց այդ զրոյցներուն անհիմն ըլլալը։ Անցեալ յուլիս ամսոյ մէջ Լոնտոն գտնուած ատենս երբ Հապէշիստանի տագնապին վրայ կը բանակցէի Սըր Է. Կրէյի և ֆրանսական դեսպանին հետ, արտասահմանի կարեւոր թերթեր գրեցին որ եթէ բանակցութիւնը կ'երկարին, պատճառը այն է որ Գերմանիա ճնշում կը բանեցնէ իմ վրաս, որպէս զի իմ միջոցաւս անյաջողութեան մատնէ համաձայնութիւնը։

«Ահա բացէ ի բաց կը հերքեմ այդ լուրերը, որոնք կատարելապէս անհիմն են։ Գերմանիա բնաւ չմիջամտեց և ընդհակառակն այդ դաշնագրին պատճէնը, ստորագրուելէն և հրատարակուելէն առաջ, իրեն հաղորդուած ատեն, մեծ գոհութիւն յայտնելէն զատ թէ՛ այս և թէ խաղաղասիրական յարաբերութեանց միջեւ եղած ամէն կնճռոտութեանց ատեն Գերմանիա միշտ օգնած է այդ յարաբերութեանց աւելի զօրանալուն։

«Ճառագայթահանագրի խնդրոյ մասին Պերլինի դասկիրին և Իտալիոյ միջեւ յառաջ եկած վէճն ալ որ աւելի դիտական քան թէ քաղաքական հանգամանք ունէր, բարեկամաբար լուծուեցաւ։ Վերջապէս Երբեակին թշնամիներուն կողմէ յերիւրուած ամէն չարամիտ զրոյցները կը հերքեմ։ Տարի մը առաջ լրագիրները գրեցին որպէս թէ դերման դեսպանը յարգանաց պակասութիւն մը ունեցած էր Իտալիոյ հանդէպ և ես անտարբեր գրուեցուած եմ երկրիս արժանապատուութեան դէմ գործած այդ ընթացքին դէմ։ Անմիջապէս հերքեցի այդ լուրը. գերման դեսպանն ալ գործնականապէս հերքելու համար այդ լուրը, անմիջապէս այցելեց ինձ և բարեկամական յարաբերութիւններ բրաւ, ըսելով թէ չատ կը ցաւի մէկ քանի լրագրաց բռնած ընթացքին համար, գոյութիւն չունեցող կնճռոտութեանց ուրանց վրայ ստայգ լուրեր կը հրատարակեն, ինչ որ հակառակ է ճշմարտութեան։

«Անցեալներու ալ նոյնպէս փորձեցին Իտալիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութիւնները կնճռոտած ցուցնել. այդ ատեն ալ ֆրանսական դեսպանը փութաց հերքել և ցաւ յայտնել մեզ, յանուն իր կառավարութեան։ Զգիտի խօսիմ Սլէէզվիգաի Դեսպանախորհուրդին վրայ, զի տակիա չատ նոր է դեռ. արդէն իշխան Պիւլով այդ մասին խօսած ատեն հաստատեց թէ Ֆրանսայի հանդէպ Իտալիոյ յանձնառութիւնները հակառակ չէին Երբեակին տարմադրութեանց և Իտալիա ուղիղ ու պարկեշտ ընթացք մը ունեցաւ դեսպանախորհուրդին մէջ։

ՋԻՆԱԿՑԱՑ ՀԱՒԱՍԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Գերմանիոյ ինչպէս նաեւ Աւստրիոյ հետ մեր զինակցական յարաբերութիւնները կատարելապէս հաւասար են։ Մինչեւ ցարդ զանազան պարագաներու մէջ հաստատած է այս։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ժամանակէ մը ի վեր Անգլիոյ և Գերմանիոյ քաղաքական և անտեսական յարաբերութեանց մասին անհիմն լուրեր կը հրատարակուին. չատեր իրը ստոյգ համարելով այդ լուրերը, Խորհրդարանի մէջ հարցումներ ըրին։ Եթէ այդ լուրերը ստոյգ ըլլային միայն Իտալիա չէր որ պիտի զբաղէր ատով։ Աւստրիա եւս պիտի զբաղէր, զի ան ալ իրրեւ ծովային տէրութիւն մեզ պէս և առանձաբար աւելի հին բարեկամական յարաբերութիւններ ունի Անգլիոյ հետ։ Արդարեւ ժԸ. դարէն ի վեր զանազան տէրութեանց հետ համաձայնութիւններ ունեցած ենք, բայց Անգլիոյ հետ մեր բարեկամութեան միշտ հիմ բռնած ենք աւստրիական քաղաքականութիւնը։ Այս պատճառաւ է որ Աւստրիոյ մէջ երբէք մտքէ չեն անցներ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ պատերազմի մը կարելիութիւնը։ Ասկէ զատ Իտալիա և Աւստրիա իրենց գերազանց և համաձայն չափերուն բերմամբ, որոնք այդպիսի հաւանականութեան անդարմար են, դիւրութիւն կ'ընծայեն զինակից և ոչ-զինակից, այլ բարեկամ տէրութեանց համաձայնութեան, և այս վիճակին համակիր են թէ՛ Գերմանիոյ և թէ Անգլիոյ նշանաւոր քաղաքագէտները։ Այդ քաղաքագէտներու յայտարարութիւններէն ապահովապէս կը տեսնեմ թէ այդ մեծ ազգերը աւելի եւս պիտի բարեկամանան։ Պ. Թիդգոնի իր այս տեսութեան իբրը ապացոյց մէջ բերաւ իշխան Պիւլովի կողմէ անցեալ տարի անգլեւգերմանական յարաբերութեանց զգալապէս բարւոքուած ըլլալու մասին բրած յայտարարութիւնը, նոյնպէս նաեւ Պ. Զիրչքիի, մայիսի վերջերը խօսած ճառին մէջ այդ բարւոքման ծանուցումը, որուն եռք Լուտաբտ թագաւորը և Վիլհելմ կայսրն տեսակցութիւն մը ունեցան։ Անգլիոյ մէջ ալ քաղաքագէտները սովորաբար հրատարակած կը խօսին, Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ բարւոք յարաբերութիւններ մշակելու բազմաթիւ ցոյցեր կ'ըլլան. Պ. Թիդգոնի յիշեց Սըր Լուտաբտ Կէյլի ճառը, Պ. Պալֆուրի, Լորտ Լէնսդաունի, Սըր Բէմբլէ Պէնրըմէնի, Պ. Ուինսդըն Զըրչիլի և Լորտ Էվսբրիի յայտարարութիւնները։ Այս նշանաւոր անձանց վկայութիւնները բաւական են ցուցնելու երկու եղկայց լրագրաց մէկ մասին հրատարակած անհիմն ու անմեղսա լուրերուն արժէքը։ Իշխան Պիւլով ըսաւ թէ երկու երկրաց մամուլներն ալ յանցաւոր են այս մասին։ Անգլ. գաղթական նախարար Զըրչիլ ըսած է. «Երկու ազգերն ալ զգուշանալու են իրենց երկրաբեր լրագրաց ազդեցութենէն, իբրեւ չար ոգիէ մը։ Աստուած պահէ զմեզ ամէն։ Թէ՛ Գերմանիոյ մէջ և թէ Անգլիոյ մէջ կարդ մը գրողներ կան որոնք այս երկու տէրութիւնները այնպէս մը կը նկարագրեն, որպէս թէ պարտաւոր ըլլային իրարու վրայ յարձակելու. երկու ազգաց ողջմտութիւնը կը բողոքէ այդպիսի անհիմն ու անպատկառ հրատարակութիւնն մը դէմ։» Նշանաւոր ուրիշ երկու անձեր ալ մեղադրած և պախարակած են պատերազմասէր լրագրաց չանդիպանական ընթացքը։ Լորտ Էվսբրի բրած է հրապարակաւ. «Լրագիրները կը բերեն խաղաղութեան կամ պատերազմի մղել հանրային կարծիքը։ Մէկ քանի լրագիրներ գժբաղդաբար կը կոչեն թէ պատերազմական լուրերը լրամամիր ընթերցողներ կը բերեն իրենց քան թէ խաղաղական լուրերը։ «Եւ այժմու վարչապետն ալ Սըր Հ. Բէմբլէ Պանրրմէն տեսակցութեան մը մէջ ղղուանք յայտնեց այն լրագրաց ընթացքին դէմ, որով կը զրգռեն հանրային կարծիքը, և իրենց թերթերուն ընթերցողաց թիւը բազմացնելու նպատակաւ հանրային ուշադրութիւնը կը յուզեն, ղղայացնց լուրեր հրատարակելով։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Իտալիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ յարաբերութիւնները չատ կը նմանին Գերմանիոյ և Անգլիոյ յարաբերութեանց։ Ինչպէս որ անգլիական և գերմանական մամուլի և պետական անձանց միջեւ տարաձայնութիւններ կային և մամուլին ներկայացուցիչները կ'ուզէին հաւատցնել թէ պատերազմ մը անհրաժեշտ է, այնպէս ալ Իտալական և աւստրիական մամուլը երկկոս, յառաջիկայ պատերազմի վտանգ ցոյց տալով մեծ յուզում պատճառեց։ Բարեբախտաբար երկու երկիրներուն կառավարութիւնները իմաստուն և հեռատես քաղաքականութեան մը հետեւելով մեծ համբերատարութիւն և չափաւորութիւն ցուցուցին և մամուլի դրգռումներուն կարեւորութիւն չընծայեցին։ Նշանաւոր քաղաքագէտ մը բերնէն հետեւեալ խօսքերը լսած եմ. «Ներքսական խաղաղութեան ամէնէն մեծ վտանգը կը սպասնայ մամուլը»։

«Պարոն Էրէնթալ վերջերս ըսաւ թէ մամուլը սխալ դաղափարներ կը տարածէ երկու երկիրներու յարաբերութեանց մասին։ Ես ալ կատարելապէս նոյն կարծիքն ունիմ։ Մամուլը մեծապէս կը դրժարանց կառավարութեան գործը։ Շատեր կը գանգատին որ Իտալիոյ մէջ տիրող արտաքին քաղաքականութեան մասին ճշգրիտ ըմբռնում կը պակսի։ Ինչպէս կարելի է սակայն ուղիղ ըմբռնում մը տարածել, երբ մամուլը ամէնէն տմնչան դէպքերը բոլորովին երեւակայական և յուզումնալից ձեւով կը ներկայացնէ ընթերցող հանրութեան։ Սեղանեմբերին բազմաթիւ խուսական թերթեր լուր տարածեցին թէ աւստրիական թորպիլանաւ մը խուսական ջուրերուն մէջ կը գտնուի և թէ աւստրիական նաւատորմը յարձակում կը պատրաստուի։ Լրագիրներ յառաջիկայ պատերազմի կը սպասէին։

«Աւստրիական թերթերն եւս սկսան յայտարարել թէ Իտալիա պատերազմի պատրաստութիւններ կը տեսնէ։ Պատճառն էրէնթալ և ես որոշած ենք այսպիսի լուրերու երբեք կարեւորութիւն չընծայել և ամէն տեսակի ցոյցեր պարարտութեամբ և փոխադարձ անկեղծ վստահութեամբ քննել։ Ամբողջ մամուլը եւս չեմ դատապարտեր։ Շատ մը թերթեր ալ խաղաղասիրութեան և քաղաքակրթութեան կը ծառայեն։

«Իտալիոյ և Աւստրիոյ միջեւ վերջնական համաձայնութիւն մը առաջ բերելու համար պիտի աշխատինք երկու ժողովուրդները իրար մօտեցնելու և ամէն կասած ու անվստահութիւն բառնալ։ Հէրպերդ Սպենսէր փիլիսոփայութեան մէջ «անձանուէրի» բառը ներմուծեց բանակռուութեան անհասանելի երեւոյթներու համար. անկէ առաջ Թոմաս Բուլիչի հոգեբանութեան մէջ «անհաղորդելի» բառը ներմուծեց այն զգացումներու համար որոնք ուրիշի մը կողմէ սխալ հասկացուելու երկիւղէն չեն արտայայտուիր։ Շատ մը թերթերու պատճառը այն զգացումներն են, զորս մենք չենք կրնար ուրիշներուն հաղորդել։ Ես կը մաղթեմ որ Աւստրիոյ և Իտալիոյ միջեւ «անընդունելի» և «անհաղորդելի» տեղեկութիւններ և զգացումներ տեղի չունենան։ Ես բացարձակապէս կը դատապարտեմ ամէն տեսակի յուզումնալից ցոյցեր և արտայայտութիւններ Աւստրիոյ դէմ։ Զենք կրնար ուրանալ որ 1901էն ի վեր երկու կառավարութեանց յարաբերութիւնները զգալապէս բարւոքած են։»

ՀԵԼԼԷՆ-ԳՈՒՄԷՆ ՎԷՃԸ

«Ընդհանուր կացութեան մէջ կնճռոտութիւն մըն ալ ուելցած է, ծագումնաբանովը հելլէն-ռումէն վէճին, որ ցարդ կարգադրուած չէ։ Իտալական կառավարութիւնը պատրաստակամութիւն ցոյց տուած է վէճին կարգադրութեան համար իր ծառայութիւնը մատուցանելու։

«Գալով Թուսիոյ, առեւտրական պայմանագրութեան բանակցութիւնները կը չարունակուին ամէնէն հաշտարար դիտաւորութիւններով և կատարեալ բարեկամական ոգւով մը, որով կարելի է յուսալ թէ դժուարութիւնները պիտի հարթուին։

ՖՐԱՆՔԵԻԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մեր յարաբերութիւնները Ֆրանսայի հետ բարեկամական ու սրտագին են։ Ժամանակաւ մենք մէկը գուշակած էր թէ օր մը պիտի գայ, ուր պիտի սպասուիքը կամ բարեկամութիւնս և կամ դաշնակցութիւնս զոհել։ Սակայն որքան ատեն որ մենք չարունակենք մնալ Երբեակ Զինակցութեան մէջ և բարեկամ պետութիւններու ալ չարունակեն իրենց խաղաղասիրական քաղաքականութիւնը, այդ գուշակութիւնը իրականութիւն չի կրնար ըլլալ։ Մենք միայն և միայն մեր այսօրուան քաղաքականութիւնը պիտի չարունակենք, և չնորհիւ մեր զինակցութեան թոյլատուութեան պիտի չարունակենք պահել մեր բարեկամութիւնները, և ասով ապահովել Եւրոպայի խաղաղութիւնը։ Այս վիճակը ո՛չ արուեստական բան մըն է, ոչ ալ երկկողմանի քաղաքականութիւն մը։ Եթէ դժբաղդաբար հարկ ըլլար որ երկու մեծ պատերազմներու միջեւ պատերազմ ծագէր, ասիկա պիտի նշանակէր պարզապէս ամրողջ Եւրոպայի մահուիքիւնը։ Ուրեմն ո՛վ է որ կրնայ ասոր հակառակը պնդել կամ թէ առանց խղճահարութեան տարբեր բանի մը ցանկալ։ Արդէն ասկէ երկու տարի առաջ ապիթը ունեցած եմ Խորհրդարանին մէջ բացատրելու թէ Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը իրր իրեն ծրագիր ունենալու էր պահպանում և ամրապնդում Երբեակ Զինակցութեան, պահպանում և ամրապնդում Ֆրանսայի և Անգլիոյ բարեկամութեան։ Այս քաղաքականութեան վրայ ես մեծ հաւատք ունիմ, միայն թէ մէկ պայմանով, այսինքն թէ Ֆրանսայի և Անգլիոյ հետ մեր յարաբերութեանց մէջ պէտք է ըլլայք անկեղծ ու հաւատարիմ։ Ոչ մէկ մամուլոյ դիտում, ոչ մէկ երդիմութիւն, անա՛ յանկնչական կէտերը Իտալիոյ քաղաքականութեան։» Պ. Թիդգոնի խօսելով վերջին ճամբորդութեան մասին, բաւ թէ Անգլիոյ մէջ Իտալիոյ հանդէպ մեծ համակրութիւն դատ։ Ի փոխարէն, իրր ներկայացուցիչը Իտալիոյ բաւ թէ հաճոյքը ունի հաստատելու թէ Անգլիոյ մասին բարեկամութիւնն ալ Իտալիոյ մէջ չատ ծաւալած է։

«Գաղթական այն խնդիրները որոնք Իտալիոյ, Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ կարծեաց տարբերութիւններ կրնային յառաջ բերել, վերջին օրերս Լոնտոնի մէջ ստորագրուած համաձայնութեան չնորհիւ կարգադրուած են և դոհացում երեք պետութեանց։ Այդ համաձայնութեան նիւթ կը կազմեն Հապէշիստան և Սիրիայի մէջ դիմուց մաքսանենդութիւնը։ Իր ժամանակին տիպը պիտի ունենամ այդ համաձայնութեան մանրամասնութեանց նկատմամբ խօսելու։

ԲԱՆԱԿԸ

«Հիմակուընկ արդէն կը դուշակեմ թէ ինչ առարկութիւններ պիտի ըլլան, ինչ բանի կը ծառայէ խաղաղութիւն այս գոհացուցիչ հեռանպատկերը, եթէ կառավարութիւնը կը մտադրէ Խորհրդարանին օրինագիծ մը ներկայացնել մեր զինուորական կազմակերպութիւնը զօրացնելու համար։ Ելլալիք առաջարկները արտաքոյ կարգի բաներ ըլլալու հանգամանքը չունին։ Հետեւապէս ոչ մէկ մտահոգութիւն պատճառելու ընդունակ մեր զինուորական առաջարկները, և ոչ ալ կասկածի տակ ձգելու մեր խաղաղասիրական դիտաւորութիւնները։»

Նախարարը կը վերջացնէ իր ճառը հրաւիրելով Խորհրդարանը որ չարունակէ վստահութիւնը իրեն հանդէպ։

ՋԱՌԻՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. Թիդգոնի ճառին մեծ ուշադրութեամբ ունկնդրուեցաւ։ Նախարարը խօսեցաւ ամբողջ մէկուկէս ժամ առանց կարեւոր ընդմիջման։ Ընդհանուր տամբնդանատաւոր ապտուրութիւն մը յառաջ բերաւ, մանաւանդ այն մասերուն երբ հանդէպ Աւստրիա-Հունգարիոյ, Գերմանիոյ և Անգլիոյ՝ Իտալիոյ ունեցած յարաբերութիւնները մեկ ծայրէն միւսը գոհութեան մրմունջներ լսուեցան։

ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Գրիպունա, Իդալիա, Բօբօլօ Ռոմանօ կը ներբողեն Պ. Թիդգոնի ճառին անկեղծութիւնը և յստակութիւնը։ Գրիպունա կը յատկանշէ զայն իրր «պատուաւորութեան և ճշմարտութեան քաղաքականութիւնը Պ. Թիդգոնի ճառին մէջ տեսնուածը, և այս պատճառաւ ընդհանուր հաւանութեան արժանացած է։ Քաղաքական հորիզոնը ա՛լ դերծ է թիւրիմացութեան յառաջ բերած որ և է ամպէ և Իտալիա այսօր չատ աղէկ գիտէ թէ ինչ է իր դիրքը։»

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 դեկտ.— Լորտերու ժողովը ստաւար մեծամասնութեամբ մերժեց կրթական օրինագիծը՝ Եբեսի. ժողովին կողմէ քննէարկուած։ Այդ պատճառով նախարարութիւնը դժուարին կացութեան մէջ կը գտնուի։ Հաւանական չէ որ ծրագիրը նորէն ներկայացուի յառաջիկայ նստաշրջանին։ այդ ծրագիրը կրնայ ջուրը ինկած նկատուիլ։

ՊՈՐԼԻՆ.—Տօքթ. Քոխի մէկ տեղեկագիրը կը հրատարակուի նոյեմ. 5 թուականով և Ափրիկէէն ուղղուած՝ ծանուցանող թէ «ախոքսի»ը ազդեցիկ դեղ մըն է քունի հիւանդութեան դէմ։ Իսը հարիւր հիւանդներ այդ դեղով դարմանուած են կատարեալ յաջողութեամբ։

ԳԱՀԻՐԻ.— Հոս կը հաւատուի թէ Լորտ Բրոմըը անձնական տարբերութեան հետեւանքով, մօտերս պաշտօնէն պիտի քաշուի։ Անոր հաւանական յաջորդը պիտի ըլլայ Լորտ Մինտոր։

ՄԻՏՐԼԼԻ.— Ռուսական Քարնիքով չոգենաւը, որ խրած էր, ազատուեցաւ։ Իզմիր պիտի տարուի։

ՌԷՆԹՕՆ.— Զինուորական եւմասոյցը քննէարկուեցաւ հունգարական պատուիրակութեան մէջ։ Պատերազմական նախարարը յոյս յայտնեց թէ նոր թնդանօթներու չնորհումը 1908ին պիտի աւարտի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կայսեր անդրանիկ որդին հարբուխէ կը տառապի թեւեւ կերպով։

ԱԹԷՆՔ.— Հելլէն կառավարութեան կողմէ Յունաստանի ազգային պանքային եղած քան միլիոն տրամիի փոխառութիւնը, բանակին սպառազինութիւնները ամրողջացնելու համար, 91 գինով և հարիւրին հինգ տոկոսով չրջաբերութեան պիտի հանուի։ 1910էն սկսեալ 36 տարիէն պիտի հատուցուի։

ՌՈՒՇԹՈՒ.— Աւստրիոյ կայսրը արքայական գղեակին մէջ սեղան մը տուաւ Ռուսիոյ կայսեր անուան տօնախմբութեանը առթիւ։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ Վիեննայի ռուս դեսպանը։

ԼԻՍԷՆԱՆ.—Աւստրիոյ կայսրը Բուրսա արձիէր պատուանշանին առաջին կարգը տուաւ Սերպիոյ դեսպան Պ. Վուչիչ, որ նոյն պաշտօնին կոչուած է Պերլինի մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ Անգլիոյ նեւ Գերմանիոյ կառավարութեանց միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին հարաւային Ափրիկէի մէջ Բաբեցոյսի և գերման գաղթավայրին սահմանագծումը խաղաղեցնելու մասին ձեւք առնելիք միջոցներուն համար։

ՌՈՒՇԹՈՒ.— Այս իրիկուն, ժամ 5ին, վէճաւոր խառնաքանին եղերքներուն մէկ մասը փոքրագոյն արեւելեան ուղղութեամբ։ Նոյն միջոցին անձրեւի պէս մեծաքանակ մոխիր տեղաց շրջակայքը, բայց բնակիչները երկիւղի մէջ չեն։

ՇԱՆԳԻԱՆ.— Բէ-Զի-Լիի ծովածոցին մէջ բուռն փոթորիկ ծագելով մեծ վնասներ պատճառեց, շատ մարդեր մեռան։ Ցալնիի առջեւ քսան նաւեր ընկղմեցան, ուր նաեւ վնասները մեծ խլատ են։

ԲԼԷՐԻՆ.— Զիմիզոր քաղաքն ալ մի-ջադպային վարչականութեան համար պիտի բացուի յունուար 14էն սկսեալ։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի ծերակոյտը ընդունեց Ալճէզիրասի դեսպանախորհուրդին որոշումները։

—Կրթական ու կրօնից նախարար Պ. Պոխան ցնդաղատակ կը տառապի, որով յունուարէն առաջ կարելի պիտի չըլլայ Եբեսի. ժողովին մէջ վիճաբանել Եկեղեցիին ու Պետութեան բաժանման օրէնքին վրայ։

—Այսօր կատարուեցաւ Պ. Ռիսպէի ընդունելութիւնը Ակադէմիին մէջ։ Պ. Տէշանէլ արտասանեց ընդունելութեան ճառը։ Բազմաթիւ անձեր ներկայ էին այդ արարողութեան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պիրսի ընկերութիւնը որոշեց 17 չիլին ու 6 բէնս շահաբաժին տալ։

ՊՈՒՈՒՆՏԱԼԻԳ, 20 դեկտ.— Կայսրութեան գերագոյն Ատեանը պիտի քննէ Քրմպրլէնտ

ՊՈՍՏԱ

ԳՈՒՄԱՐԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱՐԱՆ

50,000,000 Տրամ

ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՊԱՀՈՒՍՏ 4,218,000

ԳԼԽԱՎՈՐ ՆԱԽԱԳԻԾ ԵՎ ԴԱՏԱՎՈՐ ԻՍԱՀԱԿ ԵՓՓԵՆԴԻ

ԳԼԽԱՎՈՐ ՆԱԽԱԳԻԾ ԵՎ ԴԱՏԱՎՈՐ ԱՐՇԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈՍՏԱ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱՐԱՆ

ՊՈՍՏԱ